

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget, Christiansborg
1240 København K.

■ SEKTIONEN FOR LÆRERUDDANNELSE

17.11. 2015

Danskfaglig henvendelse

Efter afholdelse af to nationale statusmøder i august 2015 efterfulgt af en grundig behandling på DanskLærerforeningens generalforsamling den 21.10. 2015, sender vi hermed nedenstående henvendelse til Uddannelses- og Forskningsudvalget:

I aftaleteksten til LU13 hedder det: *Formålet med reformen er en fagligt stærkere og mere attraktiv læreruddannelse, der matcher folkeskolens behov, er gennemsyret af almen dannelse og hæver barren for de lærere, der skal løfte morgendagens folkeskole.* Vi støtter dette ambitiøse projekt. Danskfaget er folkeskolens kernefag, både på grund af sin størrelse og sin gennemgående, centrale placering i folkeskolen, men især fordi fagets indhold er forudsætningen for alle de andre fag i fagrækken. På den måde er danskfaget "alle fags moder".

Vi må desværre konkludere, at med de nuværende rammer for læreruddannelsens danskfag er aftaletekstens mål så godt som umulige at opfylde. Læreruddannelsens danskfag har nemlig meget store vanskeligheder med i praksis at realisere ønsket om at uddanne kvalificerede dansklærere, der skal bidrage til et fagligt løft i skolen.

Det danskfaglige uddannelsesmiljø på landsplan er, som i andre faglige miljøer, under kraftig afvikling, og den undervisnings- og arbejdstid, der er afsat til faget i læreruddannelsen, er for lille. Ambitionen om at professionshøjskolernes faglige miljøer skal underbygges af forskningsbaseret viden, er ikke i tilstrækkelig grad integreret, og desuden demonstrerer de aktuelle prøveformer i dansk, hvordan tilfældighederne har rådet i tilrettelæggelsen af uddannelsen. Derfor bliver det mere end vanskeligt at leve op til bekendtgørelsen.

Sammenhængskraften i en uddannelse skabes gennem –

- Uddannelsens mål
- Uddannelsens undervisning
- Uddannelsens evalueringsformer og bedømmelsesformer

Det fremgår af de foreløbige erfaringer med LU13, at denne sammenhængskraft ikke er til stede. Vi ser to hovedproblemer i forhold til faget dansk i LU13. Det første omhandler det faglige niveau, og det andet omhandler fagets prøveformer:

Ad1.

Danskfaget i LU13 er et svækket fag. Sammenligner man med danskfaget under den forrige læreruddannelse, er faget gået fra 72 ECTS til 40 ECTS. Hertil skal dog lægges muligheden for, at den studerende kan supplere sit danskfag med specialiseringsmoduler. Men praksis har vist, at der ikke tilbydes særligt mange monofaglige moduler i faget, og at de tværfaglige moduler ikke fører til den nødvendige fordybelse i faget, hvilket fremgår af årets censorrapport. Endvidere står det nu klart, at der er tale om "mange læreruddannelser", idet der er betydelig forskel på de midler, det enkelte uddannelsessted har til rådighed. Der anvendes ressourcer på professionshøjskolerne til forsknings- og udviklingsarbejde, men en forsvindende lille del af disse ressourcer anvendes til fagenes indhold. Det medfører, at for få fagfaglige og fagdidaktiske forskningsresultater finder vej til undervisningen.

Et andet vigtigt aspekt er, at Dansk som undervisningsfag i hovedreglen placeres på de to første år i grunduddannelsen. Det ville gavne det danskfaglige niveau og de danskfaglige miljøer, hvis flere studerende tog undervisningsfaget på deres næstsidste og sidste år og ikke ved begyndelsen af et studium, hvor erhvervelse af de grundlæggende studiekompetencer fylder en stor del af studiet. En måske vigtigere konsekvens af danskfagets placering i læreruddannelsen er, at de lærerstuderende prioriterer at forankre deres bachelorprojekt på 4. årgang, i deres andet eller tredje undervisningsfag. Det medfører, at der skrives meget få bachelorprojekter i dansk. Censorrapporten 2015 viser at der blot er gennemført 42 bachelorprojekter i Dansk på landsplan. Det er ganske bekymrende, at der bliver produceret så få BA-opgaver i danskfaget.

I LU13 er der sat fornyet fokus på undervisningskompetence. Det hilser vi mere end velkomment, for det har betydet, at de studerende er blevet bedre til at planlægge undervisningsforløb, anvende modeller for didaktisk design og analysere undervisning og læring i praksis. Strukturerne omkring uddannelsen gør det dog vanskeligt at integrere den forskningsbaserede viden i fagets discipliner. Faget har ganske enkelt for få undervisningstimer, hvilket ikke opvejes af de studerendes eventuelt øgede studieaktivitet jfr. den såkaldte 'studieaktivitetsmodel'. Der er ikke afsat tilstrækkelig tid til, at den enkelte læreruddanner kan tilrettelægge moduler med den fornødne feed-back til de studerende, og den enkelte læreruddanner er ikke i tilfredsstillende grad tilknyttet forskningsmiljøer.

Ad2.

De afholdte prøver i faget viser tilsvarende, at det kniber med fordybelse i fagets discipliner, idet opmærksomheden nu er rettet mod almindidaktikken og ikke mod fagenes indhold (Censorrapport 2014 og 2015). Kompetencemålstækningen, som vi ellers ser adskillige perspektiver i, fungerer ikke på de nuværende præmisser.

Censorinstitutionen og Daneklærerforeningen har tidligere på året rettet henvendelse til Uddannelses- og Forskningsudvalget vedrørende prøveformerne i danskfaget. De seneste to års censorrapporter peger begge på, at det har været særdeles vanskeligt at give en samlet karakter for de to delprøver i faget, der modsvarer de to afsluttende prøver i folkeskolen. Det forekommer derfor besynderligt, at man i stedet for at genindføre de to karakterer, en for det skriftsproglige felt og en for det mundtlige felt, har indført en skriftlig såkaldt 'gymnastiksalsprøve' i et af fagets moduler med

udgangspunkt i dette moduls færdigheds- og kompetencemål. Den nye modulprøve skal afprøve de studerendes skriftsproglige færdigheder på et instrumentelt sprogligt niveau og skal afdække, om den studerende kan formulere sig tilstrækkeligt hensigtsmæssigt i forhold til gængse sprognormer og retskrivningsregler.

Hvis man havde genindført to karakterer i faget, kunne man have undværet denne nye modulprøve, der reelt står i modsætning til intentionen om frie modulvalg. Det skaber tvivl om forskellen på en modulprøve og en kompetencemålsprøve. Det har man erkendt i Styrelsen for Videregående Uddannelser, der i et dokument d. 1.9. 2015 udlægger en (meget åben) fortolkning af prøveregler i læreruddannelsen fra 2013, idet der henvises til Prøvereglerne som de er beskrevet i §§ 18-22 i Læreruddannelsesbekendtgørelsen, BEK nr. 593 af 1. maj 2015. Dokumentet behandler følgende emner: a) Prøvernes formål, b) Moduler og kompetencemålsprøver, c) Delprøver og d) Bestemmelsen om demonstreret undervisningskompetence. Det er svært at få øje på logikken og en sammenhængsforståelse mellem denne nye modulprøve og kompetencemålsprøven.

Dansklærerforeningens medlemmer konkluderer på baggrund af ovenstående erfaringer, at LU13 ikke i tilstrækkelig grad vil være i stand til at honorere de krav, der stilles til dansklæreren i fremtidens skole.

På baggrund af de problemstillinger vi her har skitseret, vil vi anbefale at ministeren snarest muligt tager initiativ til at nedsætte en arbejdsgruppe, der kan rette op på mulighederne for at genetablere et forsvarligt fagligt niveau i danskfaget (og for den sags skyld læreruddannelsens øvrige fag) på langt sigt. Det kan bl.a. anbefales, at man skeler til de lande (fx Norge fra og med 2017), hvor man i stedet for at nedskære læreruddannelsen med 40%, har fastholdt og udvikler en ressourcestærk 5-årig læreruddannelse.

Venlig hilsen

Torben Mundbjerg

Formand
Dansklærerforeningens sektion for læreruddannelse